

Shankar Singh v. Chanan Singh (Mehat Singh,
C.J.)

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੈਜ਼, ਇੰਟੀਗਰਾ ਅਤੇ ਲਾਈਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ। .

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੇ

.1

ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

, ■ •

ਬਨਾਮ

ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ , -ਜਵਾਬਦਾਰ

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 34

15 ਦਸੰਬਰ 1967

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ (1913 ਦਾ I) - ਐੱਸ. 15 — ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) — ਐੱਸ. 115 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 6 ਨਿਯਮ 17 — ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ — ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪੱਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਗੋਂ ਗਏ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ- ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ- ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕ-ਕੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਹ ਖਾਸ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸ ਦਾ ਜਮਾਂਦਾਰ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਬੰਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ

ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੂਰਵ-ਇੰਪੋਜ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ. ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਇੰਪੋਜ਼ਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

Shankar Singh v. Chanan Singh (Mehat Singh,
C.J.)

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

1%8(2>

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਿਵੇਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਖਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਐਸ. ਅਗਰਵਾਲ, ਸਬ-ਜੱਜ II ਕਲਾਸ, ਜੁਲੰਦੂਰ, ਮਿਤੀ 29 ਅਗਸਤ, 1966 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ. 10 ਜਾਂ ਲਾਗਤ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਐਸ. ਸਚਦੇਵ ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੀਸੀ ਜੈਨ

ਨਿਰਣਾ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.-25 ਮਈ, 1965 ਨੂੰ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 20 ਕਨਾਈਆਂ ਅਤੇ 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 25 ਮਈ 1966 ਨੂੰ, ਭਾਵ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। , ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਜੋ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। 8 ਅਗਸਤ, 1966 ਨੂੰ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਵੈਂਡੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 27 ਅਗਸਤ, 1966 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਆਰਡਰ 6, ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਉਸਦੇ ਭਤੀਜੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਹਨ। ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਵੈਂਡੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ 29 ਅਗਸਤ, 1966 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 (ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1 1913) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰਵ-ਇੰਪਸਨ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਪਹਿਲਾਂ *ਰੁਲੀਆ ਰਾਮ* ਬਨਾਮ *ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ* (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਲੇਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ *ਚਾਂਦਰੀ ਰਾਮ* ਬਨਾਮ *ਰਬੀ ਦਾਤਰ* (2) ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਿਸਵੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਪਸਨ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਅੱਗੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਿਸਵੇਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ

(1) ਏਆਈਆਰ 1933 ਲਹ 774(1)।

(2) AIR 1952 Pt. 231.

ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਸਵੇਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ: ਉਸ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਸਵੇਦਾਰ। ਅਜਿਹੇ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸ ਦੇ ਜਮਾਂਦਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੂਰਵ-ਉਮੀਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ I ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ. ਜੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਇੰਪਟਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਗਲਤ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਦਾ ਵਕੀਲ ਫਿਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰਡਰ 6 ਦੇ ਨਿਯਮ 17 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 29 ਅਗਸਤ, 1966 ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੋਧ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ

ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ